

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα 25 ΙΑΝ. 1992

Αριθ. Πρωτ. 9

ΠΡΟΣ: ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ
ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ

Ε Ν Τ Α Υ Θ Α

I. Με το υπ' αριθμ. 58741/2-6-1992 έγγραφό σας μας ετέθησαν τα ερωτήματα, αν: " το κατά την διάταξη του αρ. 12 παρ. 2 Ν. 1729/1987 επιβαλλόμενο από το δικαστήριο (στον χρήστη ναρκωτικών ουσιών) - αντί ποινής στερητικής της ελευθερίας - μέτρο της παρακολούθησης καταλλήλου συμβουλευτικού υποστηρικτικού προγράμματος αποτελεί ποινή ή παρεπομένη ποινή ή μέτρο ασφαλείας και αν χωρεί η διαδικασία του αρ. 47 του Συντάγματος περί άρσεως των συνεπειών της καταχωρισθείσης στο ποινικό μητρώο καταδίκης, εφ' όσον η απόφαση έχει εκτελεσθεί " .

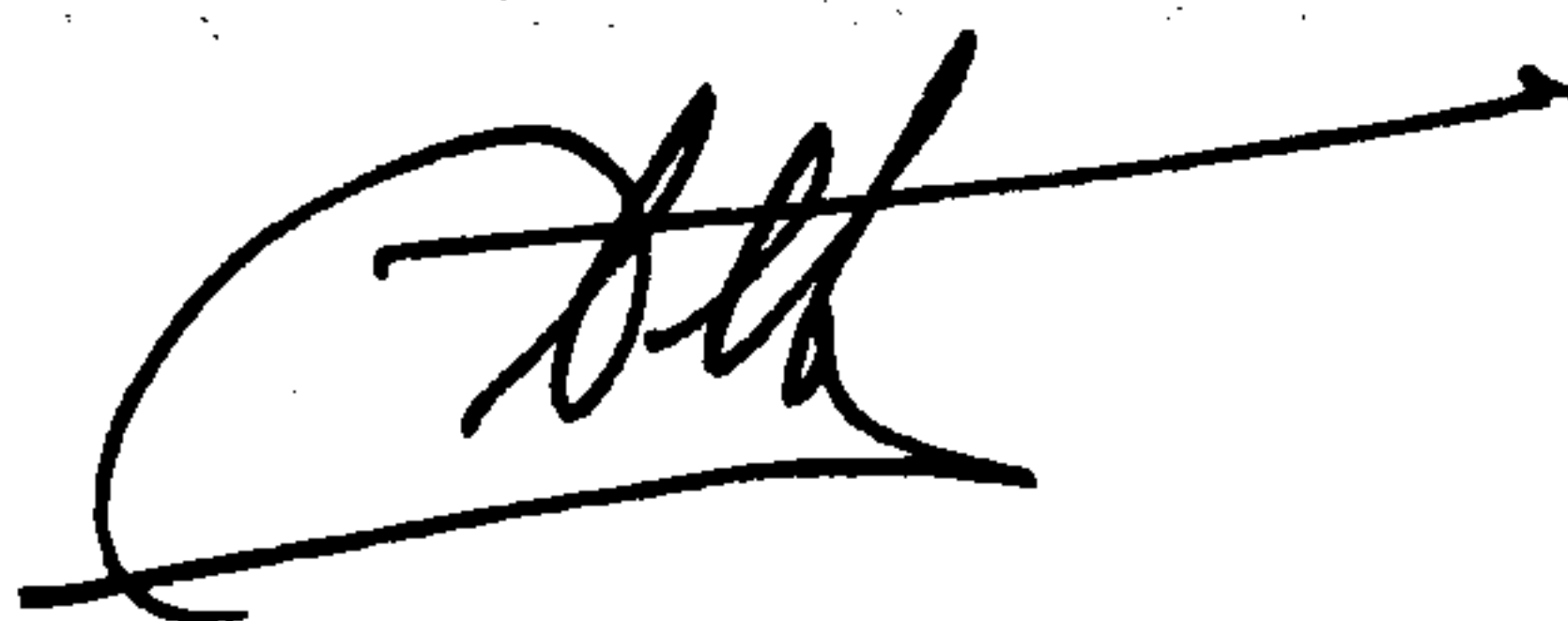
II. Η γνώμη μας επί των ανωτέρω ερωτημάτων είναι η ακόλουθη:

1) Το κατά το αρ. 12 παρ. 2 Ν. 1729/87 μέτρο θεραπευτικής αγωγής του κατηγορουμένου χρήστη ναρκωτικών ουσιών δεν αποτελεί ποινή (κυρία ή παρεπομένη), αλλά είναι μέτρο ασφαλείας (ασφαλιστικό μέτρο θεραπείας, κατά την έννοια του αρ. 71 Π.Κ.). Διότι: α) επιβάλλεται αντί της ποινής από το Δ/ριο, κατ' εκτίμηση των ιδιαιτέρων περιστάσεων και της προσωπικότητας του δράστου· β) κατ' αντίθεση προς την ποινή δεν

αποτελεί αποδοκιμασία του δράστου υπό της εννόμου τάξεως, ούτε κατατείνει απλώς στην προφύλαξη του κοινωνικού συνόλου από του κινδύνου που ενέχει η προσωπικότητα του δράστου (αμιγή μέτρα ασφαλείας), αλλά συνιστά συγχρόνως προστατευτική υπέρ αυτού εκδήλωση της Πολιτείας με στόχο την αποθεραπεία του· και γ) έχει διαβάθμιση αυστηρότητας στην εφαρμογή του, εφ' όσον κατά το τελευταίο εδάφιο της αυτής διατάξεως: "σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, το δικαστήριο επιβάλλει τον εγκλεισμό σε κατάλληλο ίδρυμα για την παρακολούθηση του ιδίου προγράμματος". Ως "ασφαλιστικό μέτρο υποβολής σε θεραπευτικό πρόγραμμα" χαρακτηρίζει την ανωτέρω ρύθμιση και η εισηγητική έκθεση του Ν. 1729/87 και, πλην άλλων, τονίζει ότι: "η όλη μεταχείριση των χρηστών διαπνέεται από προσπάθεια για βοήθεια και επανακοινωνικοποίησή τους".

2) Κατά την διάταξη του αρ. 574 παρ. 1 εδ. β' ΚΠΔ "Στα δελτία ποινικού μητρώου αναγράφονται ... οι καταδικαστικές αποφάσεις, για κακούργημα ή πλημμέλημα οποιουδήποτε ποινικού δικαστηρίου, με τις κύριες ή παρεπόμενες ποινές που έχουν επιβληθεί, καθώς και τα μέτρα ασφαλείας". Πρέπει, συνεπώς και στην περίπτωση μας - εφ' όσον το μέτρο επεβλήθη και η απόφαση έχει εκτελεσθεί - να γίνει η σχετική εγγραφή.

3) Κατά την κρατούσα, περί την ερμηνεία του αρ. 47 του Συντάγματος, επιστημονική άποψη - η οποία σταθερώς υποστηρίζεται από την Εισαγγελία Αρείου Πάγου (Γνωμ. 14/76 και 6/79 Π.Χρ. ΚΣΤ'779 και ΚΘ'823, αντιστοίχως) - το δικαίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας "όπως χαρίζη, μετατρέπη ή μετριάζη τας παρά των δικαστηρίων καταγιγνωσκομένας ποινάς, ως και να αίρη τας πάσης φύσεως κατά νόμον συ-

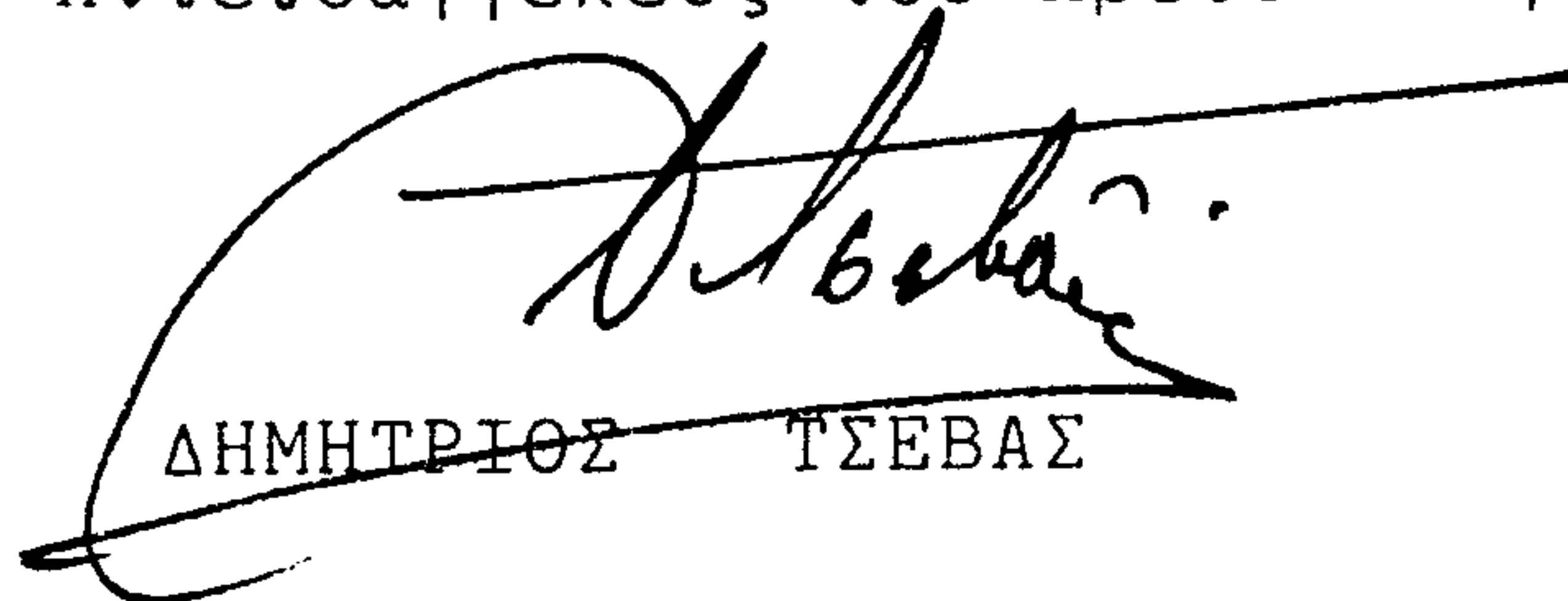
νεπείας καταγνωσθεισών και εκτιθεισών ποινών " δεν εκτείνονται εις τα υπό των δικαστηρίων επιβαλλόμενα - μετά της ποινής (αρ. 71,72,73,74 Π.Κ.) ή αντί της ποινής (αρ. 69 Π.Κ. κλπ) - μέτρα ασφαλείας. Αναμφισβητήτως συνάγεται τούτο από την διατύπωση της σχετικής διατάξεως, όπου γίνεται λόγος περί ποινών, καταγνωσθεισών και εκτιθεισών και των πάσης φύσεως συνεπειών αυτών. Και γίνεται συνακολούθως δεκτό ότι στο ανωτέρω εννοιολογικό πλαίσιο εντάσσονται και οι παρεπόμενες ποινές, καθώς και οι αυτοδικαίως εκ του νόμου επερχόμενες, εφόσον προβλέπονται ως ποινές από τις κείμενες διατάξεις των νόμων, όχι όμως και άλλες κυρώσεις, εκπτώσεις ή ρυθμίσεις, καθώς και τα μέτρα ασφαλείας, των οποίων εντελώς διάφορος είναι ο προορισμός. Εμμέσως επιβεβαιούνται τα ανωτέρω και από την διάταξη του αρ. 567 Κ.Π.Δ. κατά την οποία η εκτέλεση της καταγνωσθείσης ποινής παύει και με την απονομή χάριτος· δεν ορίζεται όμως το αυτό και για τα μέτρα ασφαλείας (βλ. ανωτέρω Γνωμοδοτήσεις Εισαγγελίας Αρείου Πάγου, Απόφ. Ολομ. Συμβ. Επ. 802/78 "Σύνταγμα", τομ. 1978 352, Εφ.Αθηνών 4381/87 "Σύνταγμα", τομ. 1987 562, Μπουροπούλου: Ερμ. Κ.Π.Δ. ειδ. Β, τομ.Β' σελ. 383 σημ. 2, Ιωάν.Ζησιάδου: Ποιν.Δικ. τομ.Β' σελ.188).

4) Θα μπορούσε, ίσως, να υποστηριχθεί (κατά διασταλκτική ερμηνεία της οικείας συνταγματικής διατάξεως, σύμφωνη με την ιστορική εξέλιξη, τις σύγχρονες τάσεις και τους σκοπούς του θεσμού της χάριτος) ότι στην ανωτέρω, εκ του αρ. 47 του Συντ., εξουσία του Ανωτάτου Άρχοντος περιλαμβάνεται πλην της αφέσεως της ποινής και η ευχέρεια άρσεως όλων των συνεπειών της καταδίκης, είτε πρόκειται περί παρεπομένων ποι-

νών ή στερήσεων ή άλλων παρακολουθηματικών κυρώσεων, εκπτώσεων και ανικανοτήτων (με την καταδικαστική απόφαση απαγγελλομένων ή αυτοδικαίως επερχομένων) αρκεί να συνάπτονται άμεσα με την καταδίκη και το περί της απονομής χάριτος διάταγμα να επεκτείνεται, με ρητές διατάξεις του και επ' αυτών (βλ. ιδίως την μειοψηφήσασα γνώμη στην Συμ.Επ. 802/78 - ανωτέρω). Φρονούμε όμως - εν όψει και των εκτεθέντων - ότι παρόμοια γνώμη δεν ευρίσκει έρεισμα στις κείμενες διατάξεις, μολονότι είναι σαφώς επιεικής και καλύπτει άμεσες ανάγκες ζωής. Διότι διευρύνει την περί απονομής χάριτος σχετική προνομία του Ανωτάτου Άρχοντος και την επεκτείνει, ανεπιτρέπτως και εις βάρος της Νομοθετικής Εξουσίας, πέραν και εκτός των ποινών και επί των διαφορετικής και ιδίως διοικητικής φύσεως κυρώσεων, στερήσεων και συνεπειών, υπό ειδικών διατάξεων ρυθμιζομένων. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας όμως δεν έχει άλλες αρμοδιότητες, παρά μόνον όσες του απονέμει ρητώς το Σύνταγμα και οι συνάδοντες προς αυτό νόμοι (αρ. 50 Συντ.).

III. Κατ' ακολουθίαν τούτων πρέπει να γίνει δεκτόν, ότι: 1) χάρις δεν απονέμεται ως προς επιβληθέντα μέτρα ασφαλείας και 2) στην ερευνημένη περίπτωση πρόκειται περί μέτρου ασφαλείας και συνεπώς δεν χωρεί η διαδικασία της απονομής χάριτος για την άρση των συνεπειών της καταχωρισθείσης στο ποινικό μητρώο καταδίκης, ούτε είναι δυνατός άλλος τρόπος διαγραφής της.

Ο Αντεισαγγελεύς του Αρείου Πάγου

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΕΒΑΣ